

SFOGs vårkurser 2017

1. Obstetriskt Doppler Ultraljud

Kursledare: Överläkare Jana Brodzki

Föreläsare: Prof. Karel Marsál, Prof. Saemundur Gudmundsson, Ing. Per-Åke Olofsson, öl Jana Brodzki, öl Gisela Ghosh, biomed analytiker Ann Thuring Jönsson

Tid: 30 januari – 1 februari (mån – ons v 5) 2017

Kursort: Skånes Universitetssjukhus i Malmö

Avsedd för: 24 specialistläkare och barnmorskor

Program: Föreläsningar om fysik och teknik samt biologiska effekter av ultraljud.

Information om vågformsanalys samt felkällor vid Dopplerregistrering.

Undersökning av arteria umbilicalis och arteria uterina.

Redistribution av fetal cirkulation vid syrebrist.

Intrakardiell samt venös Doppler.

Color och power Doppler. Klinisk applikation.

Falldiskussioner.

Sex timmar praktisk träning i små grupper.

Mål med kursen: Registrera uteroplacentärt och fetalt blodflöde samt kunskap om handläggning utifrån resultaten.

Kursavgift: 7 900 kr inkl. moms

Kontaktperson: jana.brodzki@med.lu.se

2. Fosterkardiologi

Kursledning: Docent Mats Mellander, Med Dr Hans Bokström,

Kurstid: 13-15 mars, 2017 (månd - onsd vecka 11)

Kursort: Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Kvinnokliniken
Östra sjukhuset, Göteborg

Avsedd för: Specialister i obstetrik eller i pediatrik med barnkardiologisk inriktning samt barnmorskor med intresse för fosterdiagnostik. Deltagare bör ha grundläggande kunskaper i obstetrisk ultraljudsdiagnostik (obstetriker och barnmorskor) respektive pediatrik ekokardiografi (pediatriner). Totalt 24 deltagare.

Program: Kursen ges fr.a. i form av föreläsningar men även praktiska

övningar ingår. Följande ämnen kommer att beröras: Barnkardiologisk bakgrund inkl.

postnatal diagnostik och behandling samt prognos vid de vanligaste medfödda hjärtfelen.

Fetal hjärtundersökning vid rutinultraljud, organisation av screening, indikationer för fosterkardiologisk specialistbedömning. Information i samband med prenatal diagnos av

hjärtfel. Resultat av fosterkardiologisk verksamhet. Diagnos och behandling av

fosterarytmier. Genetiska avvikelser vid fetal hjärtsjukdom.

Stor vikt kommer att läggas på genomgång av inspelade undersökningar med avvikelser.

Kursen avslutas med tentamen.

Mål: Obstetrikern och barnmorskorna skall efter genomgången kurs kunna upptäcka avvikelser i hjärtanatomien som bör föranleda remiss för fosterkardiologisk bedömning. Alla deltagare skall ha uppnått fördjupade kunskaper i fosterkardiologi.

Kursavgift: 10 000 SEK exkl. moms

Kontaktperson: Emelie Lindström telefon 031-3436346, emelie.lindstrom@vgregion.se

3. Gynekologisk onkologi: utredning, diagnostik och behandling

Kursledning: Miriam Mints, Sonia Andersson, Stockholm

Kurstid: första alternativet: v 11 (15-17 mars)

Kursort: Stockholm

Avsedd för: 30 specialistkompetenta gynekologer (både nyblivna kollegor och kollegor med lång erfarenhet).

Program: Tumörbiologi. Gynekologiska tumörer (vulva-, vagina-, cervix-, uterus- och ovarialcancer): principer för utredning, behandling och uppföljning. Diagnostiska metoder vid gynekologisk cancer. IOTA workshop och certifiering ingår som del i kursen. Kursen kommer att integrera delar kring bröstcancer och ärftliga cancersyndrom, även om fokus ligger på gynekologisk cancer. Stor del av kursen kommer att bedrivas i seminarieform med diskussioner utifrån kliniska fall.

Examination: sker kontinuerligt genom falldiskussioner samt IOTA certification test

Mål: Efter genomgången kurs ska deltagarna kunna förstå bakomliggande orsaker till gynekologiska tumörsjukdomar. Deltagarna ska förstå principer hur, när och vilka metoder som kan tillämpas för utredning, behandling och uppföljning av patienter med olika former av gynekologisk cancer. Deltagarna ska praktiskt kunna utföra utredning, föreslå behandling och uppföljning av kvinnor med olika gynekologiska tumörformer.

Kursavgift: 10 000 SEK exkl. moms

Kontaktperson: miriam.mints@telia.com

4. Hysteroskopi i Lidköping (tidigare legat i Skövde)

Kursledning: Per-Göran Larsson, Maria Widmark, Emelie Ottosson, Åse Frisk, Rose-Marie Wallhagen och Svein-Erik Tronstad,

Kurstid: 29-30 mars (on - fr v 13) 2017

Kursort: Skaraborgs sjukhus Lidköping.

Avsedd för: 12 specialister i obstetrik och gynekologi.

Program: Huvudvikten lagd vid praktisk träning och "hands-on" demonstrationsoperationer. 25 patientoperationer planeras. Korta föreläsningar om teknik, instrument, indikationer, komplikationer och utvecklingsaspekter inleder kursen på onsdag fm. Resten av kursen är sedan praktisk. Bipolär teknik används. Kursdeltagarna får aktivt vara med "hands-on" vid såväl diagnostik som mera avancerad operativ hysteroskopi - extirpationer/resektioner av polyper, myom, septa, adherenser, endometriresektioner (TCRE) vid behandling vid menorrhagi. Genomgång av allehanda instrument och diatermi. Handled training på "hysteroscopic trainer". Sterilisering med Essure ingår i kursen. Kursen har fått goda vitsord

av tidigare deltagare. Kursen har tidigare varit förlagd i Skövde men nu anordnas den i Lidköping då vi är en och samma klinik och att alla polikliniska operationerna görs i Lidköping.

Socialt är både onsdagens och torsdagens kvälls aktiviteter inplanerade.

Mål: Efter genomgången kurs ska deltagarna vara förtrogna med skilda praktiska aspekter som indikationer, teknik, klinisk bild och komplikationer vid hysteroskopi samt att självständigt kunna utföra både diagnostisk och operativ hysteroskopi på ett säkert sätt

Kursavgift: 8 300 SEK inkl. moms

Kontaktperson: p-g.larsson@vgregion.se , tel 0500 - 43 10 00, 0702-459820

5. Mindful Practice *Nu åter på svenska*

Kursledning: Anamaria Whitmer Jacobsson specialistläkare Ob/Gyn, Peter Jacobsson leg. psykolog, leg psykoterapeut, Maria Alexandersson Redvall specialistläkare Ob/Gyn , leg psykoterapeut, Sofia Danielsson-Meréus leg. barnmorska, skolsköterska

Kurstid: 8-11 maj, (mån-tors, v 19) 2017

Kursort: Internat på västkusten i havsmiljö, Löftadalens folkhögskola

Avsedd för: Specialistläkare, barnmorskor och psykologer via SFOG, läkare med barnmorska eller psykolog från samma klinik prioriteras. I mån av plats välkomnas även andra specialiteter.

Kurspråk: Svenska

Program: 'Mindful Practice' är en upplevelsebaserad utbildning för läkare och andra vårdgivare; fokuserad på inre hållbarhet, kommunikation och patientsäkerhet. Modellen används i USA, Canada, Hong Kong, Spanien och Sverige bla.

JAMA 2009: <http://jama.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=184621>

Utbildningen introducerar deltagaren till mindfulness och presenterar valda delar av den senaste forskningen. Åtta meditationsövningar lärs ut och tränas; andra komponenter är mindful dialogträning samt arbete i narrativ medicin och appreciative inquiry (AI) görs omväxlande i grupp eller individuellt. För mer omfattande information se:

www.claritatisab.com

Mål: Att finna verktyg för ett hållbart arbetsliv. Att öka patientsäkerhet, förebygga utbrändhet samt öka empati och personlig tillfredsställelse. Att erbjuda ett forum för internationellt och nationellt kollegialt stöd och sammanhang.

Kursavgift: 8 840 exkl. moms. Resonabel internatkostnad tillkommer.

Kontaktperson: ulla.arnbert@gmail.com

6. Rikliga menstruationsblödningar (menorrhagi)

Kursledning: Mats Gunnarsson, Frank Örnfelt-Svensson

Kurstid: 2017-05-08 – 2017-05-09 (mån-tis v. 19).

Kursort: Föreläsning och internat på Bernstorp (20 km väster om Kristianstad).

Demonstrationsoperationer på Kvinnokliniken CSK (Kryh), Kristianstad.

Avsedd för: 9 st specialister i obstetrik och gynekologi

Program: 2-dagars kurs där *dag 1* ägnas åt föreläsningar med genomgång av diagnostik och behandling av menorrhagi, med eller utan myom. Internationella guidelines och aktuell forskning presenteras. Olika medicinska och kirurgiska behandlingsalternativ behandlas systematiskt och kliniska övervägande kring behandlingsbeslut diskuteras. Egna patientfall diskuteras.

Under *dag 2* kommer kirurgisk och radiologisk behandling att demonstreras som live-operationer. Olika typer av ablationsmetoder förevisas och hysteroskopisk resektion demonstreras. Laparoskopiskt assisterad vaginal hysterektomi visas. Även embolisering av arteria uterina förevisas på röntgen. Dessa operativa ingrepp sker som live-operationer med möjlighet för deltagarna att vara med på operationssalen och att samtala med operatören och kursledare. Samtliga patienter har gett sitt godkännande att delta i undervisningen.

Examination: Kontinuerligt genom aktivt deltagande i diskussioner. Speciellt viktig är bidrag kring patientfallen som alla har med sig.

Mål: Att erhålla goda och uppdaterade kunskaper om det kliniska handläggandet kring menorrhagi, med eller utan myom. Att kunna utifrån patientens behov, ålder och fertilitetsönskemål erbjuda den optimala behandlingen. Att förstå de olika kirurgiska och radiologiska behandlingsalternativens för- och nackdelar.

Kursavgift: 8 840 kr exkl. moms, transporter, lunch, fika och middag. Internat med frukost betalas separat (1.500 kr/dygn)

Kontaktperson: mats.s.gunnarsson@skane.se

Information: Ytterligare information och schema finns på: www.surgerycourses.com

7. Hands-on kurs i hysteroskopisk kirurgi

Kursledning: Mats Gunnarsson, Emma Nilsson-Condori, Mårten Mårtensson

Kurstid: 2017-05-10 – 2017-05-12 (ons-fre v. 19).

Kursort: Föreläsning, praktiska övningar och demonstrationer samt internat på Bernstorp (20 km väster om Kristianstad). Hands-on operationer under handledning på operationsavdelningen, Kvinnokliniken, CSK (Kryh), Kristianstad. Demonstration av "office-hysteroskopi" på Kvinnoklinikens mottagning, Kristianstad.

Avsedd för: 9 st specialister i Obstetrik och gynekologi

Program: 3-dagars kurs där *dag 1* ägnas mest åt föreläsningar. Indikation, instrument, teknik, komplikationer, anestesimetoder och "office-hysteroskopi" Även praktiska hands-on övningar med olika hysteroskopiiska instrument samt träning i både analoga och digitala simulator genomförs.

Dag 2-3 ägnas åt hands-on undervisning på dagkirurgisk operationsavdelning. Under handledning får deltagarna utföra hysteroskopier på sövda patienter som medgivit deltagande i undervisningen. Parallellt sker även demonstration av hysteroskopiska åtgärder på vakna patienter på vår gynekologiska mottagning. Den praktiska undervisningen sker i grupper om tre personer för att möjliggöra att målen uppfylls.

Examination: Kontinuerligt genom diskussion och aktivt deltagande i de praktiska momenten.

Mål: Goda och uppdaterade teoretiska kunskaper om den hysteroskopiska kirurgins möjligheter och begränsningar. Goda kunskaper om olika hysteroskopiska tekniker och

instrument. Tillräckliga praktiska färdigheter för att självständigt eller med handledning kunna utföra hysteroskopiska åtgärder på sin hemmaklinik.

Under handledning ska alla kursdeltagare själva utfört två diagnostiska hysteroskopier med vaginoskopisk teknik, utfört en hysteroskopisk sterilisering samt fått prova på hysteroskopisk resektion.

Kursavgift: 9 800 kr exkl. moms, transporter, lunch, fika och middagar. Internatkostnad för två nätter med frukost tillkommer (1.500 kr/dygn). Höjd anmälningsavgift till SFOG (1000 kr)

Kontaktperson: mats.s.gunnarsson@skane.se

Information: Ytterligare information och schema finns på: www.surgerycourses.com

8. Säkerhet och komplikationer vid gynekologisk kirurgi

Kursledning: Pietro Gambadauro

Kurstid: 10-12 maj 2017, ons-fre v19

Kursort: Stockholmsområdet

Avsedd för: 24 specialistkompetenta läkare verksamma inom gynekologi med intresse för kirurgi och patientsäkerhet.

Program: Föreläsningar, diskussioner och reflektioner om olika aspekter av kirurgisk säkerhet. Operationssalen och utrustning. Mänskliga faktorn (träning, kompetens, team, ledarskap). Patientinformation. Kirurgisk anatomi. Komplikationer i olika kirurgiska ingrepp: benign kirurgi, komplex kirurgi (cancer, endometriosis), laparoskopi, hysteroskopi, kejsarsnitt. Förebyggande/handläggande av komplikationer. Workshop i endoskopiska färdigheter resp. kommunikation.

Examination: Kontinuerligt genom interaktiva övningar/diskussion/test.

Mål: Att öka medvetenheten kring säkerhet och risker i den gynekologiska operationssalen samt att kunna handlägga komplikationer vid gynekologisk kirurgi

Kursavgift: 8 600 kr exkl. moms

Kontakt: gynkurs@reproductivesurgery.net ; pietro.gambadauro@ki.se

Webb: www.reproductivesurgery.net/kurs; följ oss på Twitter [@gynkurs](https://twitter.com/gynkurs) !

9. SFOG- kurs i vulvovaginala sjukdomar

Kursansvarig: Nina Bohm-Starke, Danderyds sjukhus

Kursort: Knivsta, Noors Slott (www.noorsslott.se)

Kurstid: 15-17 maj (mån-ons v. 20) 2017

Avsedd för: 30 specialister i obstetrik & gynekologi eller dermatologi & venerologi

Program: Föreläsningar med bl.a. dermatolog Fiona Lewis från England och flera medlemmar från Vulv-ARG. Mycket bildmaterial, diskussioner och case-metodik ingår. Basfakta om normal vulva, och undersökningsteknik. Diagnos och handläggande av:

- Dermatoser i vulva/vagina (lichen sclerosus, lichen planus, eksem, psoriasis)
- Sår och infektioner i vulva/vagina (candida, herpes, kondylom)
- Precancerösa förändringar och cancer i vulva

- Smärta i vulva/vestibulum (vestibulit, vaginism, vulvadysese). Etiologi, smärtemekanismer, behandling.
- Psykologiska och sexologiska aspekter på långvariga vulvabesvär inklusive smärta och cancer.

Mål: Efter genomgången kurs skall man:

- Kunna utreda och behandla de vanligaste dermatoserna som drabbar vulva samt veta vilka fall som bör remitteras vidare till vulvaspecialist.
- Kunna utreda olika manifestationer av sår i vulva samt basal behandling.
- Kunna utreda och behandla komplicerade svampinfektioner och vulvovaginit.
- Känna igen tecken på precancerösa förändringar i vulva och veta hur dessa skall utredas och behandlas.
- Kunna utredning och omhändertagande av patienter med långdragna smärttillstånd i vulva.
- Ha god kännedom om de psykosexuella konsekvenser som långdragna smärttillstånd och cancer i vulva leder till.

Kurskostnad: 9 500 kr exkl. moms. Kostnad för och logi och middagar tillkommer.

CME: poäng: 24

Kontaktpersoner: Nina Bohm-Starke, KK, Danderyds sjukhus, nina.bohm-starke@ds.se

Kristian Hagfors, kristian.hagfors@ki.se Tel 08-123 555 000

10. "Cervixdysplasier: från A till Ö"

Kursledning: Miriam Mints, Sonia Andersson, Stockholm

Kurstid: första alternativet: v 20 (17-19 maj 2017)

Kursort: Stockholm

Avsedd för: 30 specialistkompetenta gynekologer (både nyblivna specialister och kollegor med lång erfarenhet).

Program: CIN ur cytologisk och patologisk synpunkt. Principer för utredning, behandling och uppföljning av cervixdysplasi. Adenocarcinom i cervix. Tyngdpunkten av kursen ligger på bedömning av kolposkopibilder, fall diskussioner under ledningen av dr Nick Nicholas och Panos Sarhanis, UK. Konisering med LETZ-elektrod: principer och praktiska övningar. Examination: sker kontinuerligt genom falldiskussioner och i samband med praktiska övningar.

Mål: Efter genomgången kurs ska deltagarna kunna förstå bakomliggande orsaker till cervix dysplasier. Deltagarna ska förstå principer och praktiskt kunna utföra utredning och behandling av kvinnor med cervixdysplasier.

Efter godkänd kurs deltagarna kommer erhålla intyg både från SFOG och från EFC (European Federation for Colposcopy and Pathology of the lower genital tract)

Kursavgift: 10 000 kr exkl. moms

Kontaktperson: miriam.mints@telia.com

11. Påbyggnadskurs i obstetrisk ultraljudsdiagnostik för läkare och barnmorskor

Kursledning: Peter Lindgren, Lotta Herling, Michaela Granfors.

Kurstid: 29 maj – 2 juni 2017 (mån - fre vecka 22)

Kursort: Stockholm, Centrum för fostermedicin, Kvinnokliniken, Karolinska Universitetssjukhuset.

Avsedd för: 24 specialistläkare och barnmorskor (ca 12 av varje) som arbetar eller ska arbeta med obstetrisk ultraljudsdiagnostik. Kursen ingår i SFOGs utbildningskoncept när det gäller obstetrisk ultraljudsdiagnostik i samarbete med Riksföreningen för Ultraljudsdiagnostik (RUD).

Program: Kursen innehåller både teoretiska och praktiska moment. Teoretiska föreläsningar: Ultraljudsfysik, undersökningsteknik, bildoptimering. Fetometri för datering och viktskattning. Diagnostik av flerbörd. Fosteranatomi-granskning. Diagnostik av de vanligaste typerna av fostermissbildningar. Amniocentes, moderkaksprov. Screening för kromosomavvikelse med användning av ultraljudsmarkörer. Etiska aspekter på fosterdiagnostik. Organisation. Kvalitetskontroll. Praktisk utbildning i datering av graviditetens längd, viktskattning, granskning av fosteranatomi och basal blodflödesundersökning.

Examination: Kursen avslutas med teoretisk kunskapskontroll. Dessutom planeras en praktisk och teoretisk examination cirka 6 månader efter kursens avslutande, varefter man erhåller intyg från SFOG på att man har kompetens att självständigt utföra rutinultraljundsundersökning under graviditet.

Mål: Godkänd teoretisk och praktisk examen innebär att man bedöms vara kompetent att självständigt utföra obstetriska rutinultraljundsundersökningar omfattande datering av graviditet, fastställande av antalet foster, fosterviktskattning och fosteranatomi-granskning med syfte att upptäcka fostermissbildningar.

Pris: 16 000 kronor (inkl moms). Inkluderar avgift för examinationen.

Kontaktperson: Cecilia Jansson, kursekreterare. cecilia.jansson@karolinska.se

12. Ultraljudsdiagnostik i abortvård

Kursledning: Elisabeth Epstein, Helena Kopp Kallner, Lena Marions, Anna Marsk, Eneli Salomonson, Monica Johansson

Kurstid: 27 - 29 mars 2017 (mån-ons vecka 13)

Kursort: Kvinnokliniken, Södersjukhuset, Stockholm.

Avsedd för: Barnmorskor. Företräde ges till sökande som har en examinerad handledare i ultraljudsdiagnostik inom obstetrik och gynekologi. Sökande skall ha minst 1 års erfarenhet av dagligt arbete med aborter.

Max antal deltagare: 12

Mål: Målet med kursen är att ge utbildning i praktisk ultraljudsdiagnostik för dem som är aktiva inom abortvården och att ge tillfälle till nya idéer, utbyte av erfarenheter, inspiration, interaktion och uppdatering. Föreläsningar om bl.a: ultraljundsundersökningsteknik, bildoptimering, patientkontakt och etik, ultraljudsfynd vid normala och patologisk tidig graviditet, normala ultraljudfynd efter medicinsk och kirurgisk abort, missfallsdiagnostik. Två

halvdagar ägnas åt praktiska övningar med ultraljudssimulator ultraljudsdockor, samt auskultation med hands-on inom abortverksamheten.

Examination: Efter genomgången kurs, godkänd tenta, godkänd examination av handledare och godkänd logg-bok (med 50 fall) av kursledningen, erhålls certifikat. Målet är att uppnå examination inom ett år efter avslutad kurs. Vi ber särskilt att man gjort upp med sin verksamhetschef att detta mål kan uppnås inom verksamheten då platserna på kursen är mycket eftertraktade.

Program: Kursen ges i form av föreläsningar samt gruppövningar

Pris: 12 500kr inklusive moms för kurs enbart (kursdeltagare betalar själv kost och logi)

Kontaktperson: Helena Kopp Kallner, helena.kopp-kallner@ki.se, 070-440 20 70

13. Tidig graviditet – diagnostik och handläggning vid komplikationer i tidig graviditet med tonvikt på ultraljudsdiagnostik

Kursledning: Docent Povilas Sladkevicius, Med Dr Ligita Jokubkiene

Kurstid: 27 mars, 2017

Kursort: Malmö

Avsedd för: specialistläkare i obstetrik och gynekologi som handlägger patienter med blödning och/eller smärta i tidig graviditet. Inga basala kunskaper i gynekologisk ultraljudsdiagnostik krävs

Antal: 80

Program: Rikligt bildmaterial, många videodemonstrationer och fallpresentationer. Teoretiska föreläsningar (undersökningsteknik, optimering av bild, ultraljudssäkerhet, ultraljudsbaserad handläggning av blödning och smärta i tidig graviditet, d.v.s. missfall och ektopiska graviditeter, diagnostik av ovanliga ektopiska graviditeter och hantering av icke-diagnostisk fynd i tidig graviditet; olika behandlingsalternativ vid missfall och ektopisk graviditet, diagnostik och handläggning av mola). Praktisk träning ingår inte.

Mål: Efter genomgången kurs skall deltagarna kunna handlägga patienter med blödning och /eller smärta i tidig graviditet ultraljudsbaserat.

CME-poäng: 8

Pris: 3 000 SEK exklusive moms (betalas via faktura)

Kontaktperson/förfrågan: dana.sladkeviciene@med.lu.se (sekreterare)

ligita.jokubkiene@med.lu.se

Anmälan till: dana.sladkeviciene@med.lu.se (sekreterare)